

De Vereniging "De Oeverlanden Blijven!"

De vereniging "De Oeverlanden Blijven!" is opgericht in januari 1984 om rechtspersoonlijkheid te verkrijgen die de gelijknamige actiegroep niet bezat. De actiegroep dateert uit 1982 en was gestart door Henk Gerritsen die zich met vele anderen verzette tegen de bouwplannen in de Oeverlanden in het kader van de aanvullende woningbouwlocaties van de wethouders Jan Schaefer en Michael van der Vlis. Naast verzet tegen huizenbouw op de noordoever van Het Nieuwe Meer is er geprocedeerd (het 'Nieuwe Meer arrest' van de Hoge Raad) tegen het dumpen door de gemeente Amsterdam van verontreinigd baggerslib uit de grachten in het meer. Beide zaken zijn succesvol voltooid rond 1986.

Jac.P. Thijssen maakte als onderwijzer in de Jordaan wandelingen met zijn leerlingen over Koenenkade en het Jaagpad om Het Nieuwe Meer heen en raakte onder de indruk van het natuurleven en de landschappelijke schoonheid van dit gebied. Hij wist goed wat er elders in Nederland en de wereld te beleven is zodat zijn aanbeveling op goede grond gefundeerd was. In 1908 publiceerde hij de parkenqueestie in het Handelsblad en twintig jaar later werd zijn idee voor het Amsterdamse Bos door de gemeenteraad van Amsterdam aanvaard.

Sindsdien zijn de stedenbouwkundigen doordrongen van het feit dat het gebied rondom Het Nieuwe Meer bij uitstek zich leent voor natuur- en recreatie.

Sinds 1984 heeft de vereniging zich ontfenmt over de toen verweesd achtergebleven Oeverlanden, nadat de gemeente haar zandhonger had gestild eind jaren vijftig van de vorige eeuw. Voor zover in onze macht van een vereniging met vrijwilligers is afval verwijderd, zijn banken geplaatst en door financiering van de Provincie Noord-Holland zijn de westelijke strandjes tot stand gekomen. Hier heeft de gemeente wel haar zin doorgedreven waardoor er een erg saaie inrichting met veel hekken en betontegels tot stand gekomen is. Daarin kan veel verbeterd worden, net als het wegwerken van veel achterstallig onderhoud aan paden en fietspaden en routes naar de omliggende wijken.

De Vereniging "De Oeverlanden Blijven!" is in 1984 begonnen met het uitvoeren van onderhoud en beheer van het natuurgebied. Een vrijwilligerswerkploeg voert twee dagen per week werkzaamheden uit als schoonmaken, paden aanleg, maaierwerk en natuur technisch bosbeheer. Het beheer is er in de eerste plaats op gericht het gebied aantrekkelijk en geschikt te maken voor een groter publiek. In de tweede plaats heeft het de bedoeling de variatie in natuurwaarden te versterken en deze te beschermen tegen een overmatige recreatiedruk. Om te voorkomen dat de Oeverlanden onder de voet worden gelopen, is een gericht beheer echter niet genoeg. Met het uitvoeren van educatieve

activiteiten wordt geprobeerd het publiek daarnaast waardering en respect voor het gebied bij te brengen. Doel is mensen te leren genieten van de natuur, zodat er zorgvuldiger mee omgesprongen zal worden.

De vrijwilligerswerkploeg die het gebied beheert, bestaat voor een groot deel uit mensen die zijn opgegroeid in de stad. In veel gevallen raakt men in de Oeverlanden voor het eerst in intensief contact met de natuur. Van tijd tot tijd een wandeling door een natuurgebied maken is anders dan er daadwerkelijk langere tijd vertoeven en werken. Door zelf je handen in de grond te steken en met hooi, riet en takken te slepen, realiseer je een band met de natuur die ver uitstijgt boven de gebruikelijke passieve natuurbeleving. Deze

hernieuwde band met de natuur in de Oeverlanden heeft ertoe geleid dat er een hechte groep mensen is ontstaan. Deze groep voelt zich sterk verantwoordelijk voor het beschermen van de natuurwaarden. Men tracht deze verantwoordelijkheid uit te dragen naar de overige gebruikers van het gebied. Dit gebeurt onder meer door het geven van informatie over het gevoerde beheer, het aanspreken van mensen op ongewenst gedrag, het rondleiden van groepen en het betrekken van kinderen bij het beheer. Op deze manier proberen we een steeds grotere kring van betrokkenen te realiseren, waardoor we, naast bescherming van natuurwaarden, een verhoging van het milieubesef hopen te bewerkstelligen.

Hoewel de Vereniging "De Oeverlanden Blijven!" in het verleden al vele aanslagen op de Oeverlanden heeft weten te verijdelen, lijkt de strijd voor behoud van dit natuurgebied nog niet ten einde. Richtte de vereniging zich in het verleden vooral op het verijdelen van ongewenste plannenmakerij van woningbouwprojecten, de laatste jaren vormt het bewaken van de biodiversiteit door het indienen van zienswijzen op nota's van de gemeente Amsterdam en het indienen van bezwaarschriften tegen voorgenomen omgevingsvergunningen een belangrijke taak. Daarnaast proberen we zoveel mogelijk in te haken op bewonersinitiatieven die tot doel hebben de waardering van de natuur in de woonomgeving te bevorderen.

Landschapspark 'De Oeverlanden'

In en rond Amsterdam liggen verschillende groene reststukjes die door het ontbreken van een planologische bestemming vaak jarenlang ongestoord zijn gelaten. In deze gebieden heeft daardoor vaak een verbazingwekkende rijke en gevarieerde ontwikkeling kunnen plaatsvinden. De Oeverlanden is één van deze gebieden.

De Oeverlanden is een natuurgebied gelegen aan de noordoever van het

Nieuwe Meer in de zuidwesthoek van Amsterdam. Het gebied is in de jaren vijftig ontstaan als werkterrein voor de zandwinning uit het Nieuwe Meer ten behoeve van het opspuiten van woningbouwterreinen in de westelijke tuinsteden. In de jaren zestig en zeventig werd vanuit de Oeverlanden het Nieuwe Meer volgestort met "schoon" puin afkomstig van bouw- of sloopplaatsen in en rond Amsterdam. Delen van de Oeverlanden zelf zijn tijdens deze werkzaamheden bedekt geraakt met puin en diverse grondsoorten. In het begin van de jaren tachtig werd de grondstort uiteindelijk beëindigd.

Ondanks en voor een deel zelfs dankzij het vele grondverzet dat in de afgelopen decennia in de Oeverlanden heeft plaatsgevonden, kon zich hier een weelderig, spontaan en afwisselend natuurgebied ontwikkelen. Zo treffen we in het gebied achtereenvolgens open water, moeras, moerasbos, rietlanden struwelen, ruigten en orchideeënweitjes aan. De grote variatie in grondsoort

en reliëf heeft ertoe geleid dat op een relatief klein oppervlak een grote rijkdom aan plantengemeenschappen ontstond. Uit een onderzoek van de Universiteit van Amsterdam blijkt dat het gebied maar liefst meer dan 300 plantensoorten herbergt, waarvan vele in de wijde omgeving van Amsterdam verder niet voorkomen. Deze grote floristische rijkdom biedt op zijn beurt weer een goede voedselbron voor een rijk dierenleven in de Oeverlanden; uit later onderzoek blijkt dat bijvoorbeeld meer dan 60 bijensoorten aanwezig zijn.

De grote afwisseling in landschap en vegetatie betekent voor de bezoeker van het gebied dat er tijdens een korte wandeling een veelheid aan indrukken en ervaringen kan worden opgedaan. Het landschapsbeeld verandert voortdurend (moeras, bos, rietland, orchideeënweitjes), terwijl er ook met de neus op de grond steeds wat nieuws valt te ontdekken.

Er is onlangs een video gemaakt over de Oeverlanden door een lid van de vereniging met een leuke beschrijving van het gebied. Zie: <http://groenebuurten.nl/groenebuurten-in-beeld-de-oeverlanden>.